

Miljöredovisning enligt EMAS för Hr Björkmans Entrémattor 2020

FÖRETAGET – verksamheten

Hr Björkmans Entrémattor är ett privatägt företag som är helt inriktat på uthyrning samt bytesservice av entrémattor. Företaget som startade hösten 1993 har sitt huvudkontor i Arlöv utanför Malmö. Bolaget har haft en positiv utveckling sedan starten.

Företaget har verksamhet i Skåne, Småland, Södra Halland, Göteborg, Stockholm samt Kalix med omnejd. Samtliga bolag, Hr Björkmans Entrémattor AB, omsätter drygt 52 miljoner kronor per år och sysselsätter för tillfället 45 personer. Antalet kunder är ca 5200.

Vi har utformat en lösning som erbjuder marknads mest miljövänliga alternativ, tillsammans med en symbol som gör det lätt att känna igen.

Här ser man några av huvuddragen för vår ekosmarta mattlösning:

- Återanvändningsprocess – cirkulär affärsmodell
- Bioteknologisk rengöringsprocess
- Biogasdrivna leveranser
- Fossilbränslefridrivna verksamhet
- Slutet tvättsystem med 98 % vattenåteranvändning
- Certifierade enligt ISO 14001, EMAS och Clean Green

Service och kvalitet är honnörsord i affärsidén; *”Uthyrning av entrémattor med tonvikt på leveranskvalité. Med leveranskvalité menas allt som har med produkten att göra, det vill säga sättet att leverera, liksom mattans kvalité. Våra kunder ska uppleva bytet av entrémattor som en bekymmersfri service utförd av kunnig personal med ett trevlig bemötande. Med våra entrémattor innanför dörren ska våra kunder dels kunna visa upp en ren snygg entré för sina besökare, dels få renare lokaler genom att smuts och väta stoppas effektivt.”*

Syftet med denna miljöredovisning är att ge allmänheten en överblick av företagets verksamhet samt dess miljöpåverkan. Granskning av miljöredovisningen utförs varje år.

Alla som önskar att få ytterligare information är alltid välkomna att kontakta oss eller besöka vårt företag.

Välkommen att läsa rapporten nedan.

Hr Björkmans Entrémattor AB

Carl-Johan Björkman

Produkterna

Hela vår verksamhet bygger från grunden på en cirkulär affärsmodell där vi förenar högkvalitativa och varaktiga produkter med en tjänst som vårdar och bevarar produktens kvalitet så att den kan tjäna sitt syfte om och om igen. Exempelvis har vi entrémattor som varit i omlopp i mer än 10 år. Entrémattorna som är vår huvudprodukt hämtas och lämnas enligt en förutbestämd bytesintervall och fungerar som en barriär mellan ett smutsigt och ett rent område. Mattorna finns i en rad olika storlekar, kvalitéer och utseenden för att passa in i olika miljöer. Dessutom finns möjlighet att få sin egen design och logotyp på mattan.

Kunderna

Våra kunder finns representerade i alla branscher. Allt från stora industri- och tjänsteföretag till offentlig verksamhet och enskilda butiker och butikskedjor.

Miljöledning

Eftersom våra tjänster och produkter är miljövänliga var det naturligt att lägga in miljöaspekten i hela verksamheten. Till vår hjälp har vi använt oss av SS-EN ISO 14001 standarden samt EU:s miljöstyrnings- och miljörevisionsordning, EMAS.

Miljöledningssystemet fungerar som verktyg för att uppnå uppsatta miljömål samt en kontrollfunktion till ständig miljöförbättring.

Vår målsättning är att vara marknadens bästa miljövänliga alternativ för våra kunder.

Företagets samtliga anställda får utbildning avseende miljöfrågor. Vi har identifierat lagar som företaget berörs av utifrån vår påverkan på miljön. Dessa utvärderas 1 gång per år och redovisas i vårt miljöledningssystem. Sedan år 2008 är vi inte anmälningspliktiga enligt Miljöbalken.

Miljöledningssystemet revideras regelbundet av både extern och intern revisor, för att säkerställa dess funktion. Den externa kontrollen genomförs av en ackrediterad miljökontrollant från RISE.

Verksamhetens miljöpåverkan

Ur miljösynpunkt kan vår miljöpåverkan delas upp i två huvudområden, **direkta och indirekta** betydande miljöaspekter. Den **direkta** betydande miljöaspekten som vi har identifierat är distribution och tvätt. En betydande **indirekt** miljöaspekt däremot är personalens resor till och från arbetet. Den viktigaste positiva betydande miljöaspekterna är återanvändning av mattor och vattnet i tvätten. Svårigheten uppstår när de indirekta miljöaspekterna skall redovisas. Det är svårt att mäta dess påverkan på miljön eller koppla aktiviteterna till resultat. Men vi har kunnat konstatera att dessa påverkas av interna och externa beslut.

Transporter

Mattleveranser till kunderna sker med företagets egna lätta lastbilar. Drivmedlet i bilarna är till största del biogas som ur miljösynpunkt är det bästa alternativet för närvarande på marknaden. I företagets verksamhet är det transportererna som utgör den mest betydande miljöpåverkan på grund av förbränningen av bränsle.

Bilarna som utgår från Malmö, Diö och Göteborg är till 100% biogas-bilar. I Kalix är det i dagsläget inte möjligt att ha en biogasdriven bil då det saknas möjligheter till tankningar, här kör vi därför en dieseldriven bil än så länge. I Stockholm kör vi i så stor mån som möjligt med våra biogas-bilar men även med en del dieslbilar efter förvärvet av f.d. Stockholms Hyrtvätt.

Under 2021 kommer elbilar samt dieslbilar som drivs av HVO-diesel ersätta en del äldre dieslbilar vilket kommer kunna minska vår miljöpåverkan än mer och göra så att vi till 2022 kommer vara helt fossilfria i vår distribution.

Det som i huvudsak påverkar miljön från transportererna är koldioxid som ger upphov till växthuseffekten, kvävedioxid som försurar, bidrar till övergödning och bildning av marknära ozon, samt kolväten som också bidrar till marknära ozon. Detta gör att vi fokuserar vårt miljöarbete på effektiv distributionsplanering och kontinuerligt mäter bränsleförbrukning i liter per mil och km per mattbyte och anger dessa som emissioner till luft. Målet är att vi ska köra så lite som möjligt men nå så många kunder samtidigt. Vi följer upp antal km/matta kontinuerligt och optimerar turer till kunder löpande. I dagsläget täcker vi större delen av Skåne, Småland, Södra Halland, Göteborg, Stockholm samt Norrbotten med koncentration till storstäderna.

I Arlöv har vi en egen gastankstation, här tankas våra distributionsbilar som kör Malmö med omnejd under natten och vi kan minska vår körsträcka ytterligare genom att inte tanka på annan plats.

Utöver distributionen av mattor transporterar sig även företagets säljare och anställda i ledningsfunktion. Alla företagets personbilar är biogasbilar, men utöver företagets egna bilar kör en del av säljarna sina privata bilar i tjänsten som kan vara bensindrivna.

Den årliga körsträckan 2020 uppgick till ca 58 541 mil. Distributionsbilarna stod för 41 467 utav milerna, tjänstebilar personbilar 12 866 utav milerna och privata bilar i tjänst 4 208 utav milerna. Säljsidan har ökat sina mil, detta beror på att vi ökat antal säljare och därför har fler bilar ute på vägarna. Även pandemin har under 2020 minskat möjligheterna till säkert resande i kollektivtrafiken, vilket medför fler resor med bil. Fortfarande har vi fokus på att sälja i våra närområden för att på detta vis minska antal körda mil.

Tvätterierna

Arlöv

Sedan september 1997 tvättas våra mattor i Arlöv i en anläggning där 80-98% av vattnet återanvänds i ett slutet system. Vattnet rensas biologiskt av mikroorganismer. Vattnet i systemet håller ca 33°C och behöver endast värmas upp med högst ca 7 grader. Tvättmedel som används är till största del bioteknologiskt tvättmedel som fungerar optimalt i låga grader. Till det slutna vattensystemet tillförs även regnvatten sedan sommaren 2005. Uppvärmning av vatten sker genom en biogaseldad panna. Även företagets torktumlare är biogasdriven. Från november 2019 är tvätthallen utrustad med ny tvättmaskin samt torktumlare som medfört betydligt lägre vatten- och elförbrukning.

Kalix

I Kalix togs vårt tvätter i bruk precis i slutet av 2017. Detta tvätter fungerar på samma sätt som tvätteriet i Arlöv dvs. att vattnet återanvänds i ett slutet system vilket reducerar vattenanvändningen och uppvärmningen av tvättvattnet drastiskt. Även här används

bioteknologiskt tvättmedel. Grön gasol används för uppvärmning av vatten och torkning av mattor. Sedan 2018 har certifikat Biomix 100% från Kosangas köpts för gasolen som används i Kalix och det reducerar koldioxidutsläppen med 95 %.

Diö

Tvätteriet i Diö var ett konventionellt tvätteri vilket innebär att det inte fanns någon återvinning av vatten. Bioteknologiskt tvättmedel används och grön gasol används för uppvärmning och torkning av mattor. Sedan 2018 har certifikat Biomix 100% från Kosangas köpts för gasolen som används i Diö och det reducerar koldioxidutsläppen med 95 %. Vår anläggning i Diö brann tyvärr ned i juli 2020, siffrorna för gas och el har därför minskat eftersom deras tvätt och lagerhållning flyttats ner till anläggningen i Arlov. Det finns inga planer på ett nytt tvätteri i Småland i dagsläget, istället har vi en depå i Växjö varifrån vi distribuerar mattorna till våra kunder.

Stockholm

Sedan juli 2018 har vi en tvättanläggning i Stockholm som är ett konventionellt tvätteri vilket innebär att det inte finns någon återvinning av vatten. Bioteknologiskt tvättmedel används och grön gasol används för uppvärmning och torkning av mattor. Mattorna tvättas mestadels i ej uppvärmt vatten för att bespara behovet av att värma upp vatten, detta är möjligt mycket tack vare det bioteknologiska tvättmedel som fungerar lika bra i kallt vatten. Resultatet blir en dubbel miljöbesparning.

Naturligt rent med bioteknik

Vi arbetar ständigt med att stärka vår miljöprofil. Som ett led i denna miljöåtgärdsplan införde vi en ny tvättmetod i vår tvätterianläggning i Arlov hösten 2012. Som det första matttvätteriet i världen började vi använda bioteknologiska tvättmedel. Det har visat sig fungera väldigt bra och därför valde vi att använda samma metod för de övriga tvätterierna.

Idag går ca 50 % av all olja som vi plockar upp ur jordskorpan åt till att producera kemiska molekyler, som är de aktiva ämnena i traditionella rengöringsmedel. På sikt är detta en ohållbar utveckling. Bioteknik går istället ut på att få naturens egna mikroorganismer, t.ex. bakterier, svampar och mögel, att producera reaktiva ämnen som rengör i stort sett helt utan hjälp av kemikalier. Naturliga enzymer och proteiner bryter ner och tar bort fett och smuts, och efterlämnar bakterier som fortsätter att göra rent och ta bort lukt. Den här typen av bakterier är helt ofarliga för människor, djur och natur.

Bakterierna är som mest effektiva i låga vattentemperaturer. Vi har därför sänkt temperaturen i tvättvattnet ytterligare. Eftersom rengöringen dessutom sker i stort sett helt utan kemikalier, så har vår tvättmetod en gynnsam påverkan på miljön. Men det är inte bara miljön som är vinnare, utan även våra kunder. Enligt tester blir ytspänningen bättre när mattorna tvättats med bioteknik. Detta innebär att mattorna kan suga upp mer vätska. Ju mer smuts och vätska som fastnar i entrémattan, desto renare blir det inne i våra kunders lokaler.

Miljöredovisning i siffror 2020

Dessa siffror uppdateras och redovisas årligen. Syftet är att på ett enkelt och överskådligt sätt visa med siffror hur vi påverkar miljön. Körsträckan är ungefär densamma som föregående år men ökat en del pga fler tjänstebilar och pandemi, därför har även utsläppen ökat för diesel och bensen. Medan biogasanvändning minskat pga optimerade leveransturer. Skillnaden från 2019 är att el- och vattenförbrukningen minskat avsevärt tack vare nya investeringar. Fastighetsuppvärmningen har minskat eftersom vi halva året inte längre använde oss av anläggningen i Diö efter branden.

Bilavgaser/drivmedel:		År 2020	År 2019
<i>(schabloner)</i>			
Total körsträcka:		58 541 mil	53 910 mil
Bensin:	- Kolväten, CHX, NMVOC	7,89 kg	1,53
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	7,75 kg	1,5
	- Koldioxid, CO2	9054 kg	1759
	- Svaveldioxid, SO2	3,45 kg	0,67
Diesel:	- Kolväten, CHX, NMVOC	34,47 kg	25,61
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	179,43 kg	133,31
	- Koldioxid, CO2	49529 kg	36798
	- Svaveldioxid, SO2	12,52 kg	9,3
Biogas:	- Kolväten, CHX, NMVOC	16,94 kg	20,79
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	41,06 kg	50,40
	- Koldioxid, CO2	3079 kg	3780
	- Svaveldioxid, SO2	4,11 kg	5,04
Totalt bilar i tjänst:	- Kolväten, CHX, NMVOC	59,30 kg	47,93
	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	228,23 kg	185,21
	- Koldioxid, CO2	61662 kg	42337
	- Svaveldioxid, SO2	20,08 kg	15,01
Produktion		År 2020	År 2019
Tvätt:	- Tvättad mängd	1 685 ton	1 695 ton
Gas	- Kolväten, CHX, NMVOC	16,33 kg	12,83 kg
(Biogas och gasol)	- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	34,23 kg	25,28 kg
	- Koldioxid, CO2	108462 kg	158852 kg
	- Svaveldioxid, SO2	3,42 kg	2,53 kg
El:	- El förbrukning	255683 kWh	374833 kWh
Tillsatsvaror:	- Vatten	5700 m3	7550 m3
	- Tvättmedel	2,39 ton	3,48 ton

Fastighet uppvärmning	År 2020	År 2019
El	47 746 kwh	98 922 kwh
Biogas och fjärrvärme		
- Kolväten, CHX, NMVOC	4,93 kg	4,93 kg
- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	11,95 kg	11,95 kg
- Koldioxid, CO2	3153 kg	3410 kg
- Svaveldioxid, SO2	1,20 kg	1,20 kg

Totalt utsläpp distribution, produktion och fastighet	År 2020	År 2019
- Kolväten, CHX, NMVOC	82,77 kg	68,10 kg
- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	274 kg	222,47 kg
- Koldioxid, CO2	173277 kg	204599 kg
- Svaveldioxid, SO2	24,69 kg	18,73 kg

Miljöpolicy

Hr Björkmans Entrémattors miljöpolicy är ett led i **vår strävan att inta tätpositionen** i tvätteriindustrin beträffande miljöansvar och miljövänligt handlande både vad gäller vår tjänsteproduktion dvs. tvätt och leverans av matta och vad gäller produkterna vi köper in för att utöva densamma

Hr Björkmans Entrémattor ser till att:

- efterleva eller ligga steget före gällande miljölagstiftning och andra bindande krav från våra intressenter.
- välja miljövänliga alternativ och arbeta aktivt med uppsatta miljömål och därmed förebygga och minska miljöföroreningar vid våra transporter och i vårt tvätteri genom val av bränsle, optimering av leveranser, en effektiv energianvändning och minskad kemikalieanvändning.
- sprida informationen om vårt miljöarbete till både kunder, anställda och leverantörer
- löpande sätta nya mätbara mål för att säkerställa ständiga förbättringar av miljöledningssystemet och verksamhetens miljöpåverkan.
- Nyttan för kunden ska alltid vägas in

Betydande miljöaspekter och miljömål

I samband med införandet av miljöledningssystemet gjordes en miljöutredning för att kartlägga våra betydande miljöaspekter. För varje miljöaspekt har vi sedan gjort en värdering av aspekterna som sedan har resulterat i ett miljöprogram. Med hjälp av detta kunde vi bland annat konstatera att våra transporter är den mest betydande miljöaspekten. Nästa steg blev att göra instruktioner för hur vi skall göra för att nå våra miljömål och vilka mätställen som skall användas och rapporteras.

Vi vill även nämna fyra positiva miljöaspekter från vår verksamhet.

Den första är att vår verksamhet bygger på ett återanvändningskoncept, där vi tvättar och återanvänder våra produkter. Samma mattor kan vara i bruk i upp till tio år.

Den andra aspekten är att vi återanvänder nästan allt vatten som vi använder i tvättprocessen i Arlöv och Kalix vilket ger en väldig låg vattenförbrukning i de båda tvätterierna.

Tredje är att vi använder bioteknologiskt tvättmedel som är mycket mer skonsam för miljö än traditionella tvättmedel.

Till sist kan vi nämna att våra entrémattor tillsammans med grus även samlar upp miljöfarligt kadmium, nickel, zink m.fl.. Processvattnet i tvätterierna i Arlöv och Kalix sedimenteras sedan och slammet transporteras bort till deponi i samband med tömning av tankarna.

Här följer våra viktigaste målsättningar:

1. Transporter - hålla körningen planerad så att km/matta hålles låg.
- minska liter/km med fasta tal på respektive geografiskt område.
2. Försäljning - planera kundbesök så att transporter hålls nere
3. Produktion - alla uppgifter mäts regelbundet så att förbrukningen inte ökar.

	Mål 2016	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall 2017	Mål 2018	Utfall 2018	Mål 2019	Utfall 2019	Mål 2020	Utfall 2020
km/matta	1,4	1,45	1,4	1,82	1,6	1,57	1,5	1,44	1,6	1,45
Sälj km/avtal	180	222	250	265	250	211	250	90,5	250	304
Vatten l/kg	0,39	0,62	0,45	2,72	2,5	3,74	2,5	4,45	4,0	3,4

Utsläpp per levererad matta (distribution) co2 0,162 kg

Utsläpp per skrivet avtal (sälj) co2 31,09 kg

År 2020 utfall ligger både över och under de målen. Under året har arbetet med att optimera turer och detta har gett resultat då vi nådde vårt mål, turerna är effektiviserade så att man kör kunderna i samma område samtidigt.

När det gäller antalet körda km per sålt avtal så nåddes inte målet mycket beroende på pandemin och minskade möjligheter att komma på spontana kundbesök och åka kollektivt. Vi använder fortfarande oss av elektroniska avtal som minskar onödiga körningar till kunder för signering. Man har även i stor mån utnyttjat distribution med att lägga ut mattor när de varit i området och därmed undvika onödiga körningar.

När det kommer till liter vatten per tvättat kg klarades målet.

Stockholmsanläggningen kommer ligga på samma låga nivåer som Arlöv till 2022.

KÄRNINDIKATORER FÖR ÅR**2020****2019****Energieffektivitet totalt för verksamheten**

Sammanlagd årlig tillförsel av energi	1358 MWh	1588 MWh
Sammanlagd årlig produktion – tvättade mattor	1685 ton	1696 ton
Förhållandet mellan direkt energi och produktion	0,8 MWh/ton	0,94 MWh/ton
Materialeffektivitet produktion		
Sammanlagd årlig tillförsel av tvätt kemikalier	2,39 ton	3,49 ton
Sammanlagd årlig produktion – tvättade mattor	1685 ton	1696
Förhållandet mellan tvätt kemikalier och produktion	0,0014	0,002
Vatten produktion		
Sammanlagd årlig tillförsel av vatten	5700 m3	7550 m3
Sammanlagd årlig produktion - tvättade mattor	1685 ton	1696 ton
Förhållandet mellan vatten och produktion ange enhet	3,38 m3/ton	4,45 m3/ton
Avfall		
Sammanlagd årlig avfallsproduktion:		
- Brännbart (utrangerade mattor)	22,3 ton	13,7 ton
- Returpapper	0,93 ton	0,93 ton
- Wellpapp	0,7 ton	0,42 ton
- Oljeslam/specialavfall	16,7 ton	14,46 ton
Totalt:	49,9 ton	29,6 ton
Sammanlagd årlig produktion – tvättade mattor	1685 ton	1695 ton
Förhållandet mellan avfall och produktion	0,029 ton/ton	0,017 ton/ton

Utsläpp**Sammanlagd årligt utsläpp i luften (totalt bilar, fast.samt prod.):**

- Kvävedioxid+ Kväveoxid, NOx	0,27 ton	0,22 ton
- Svaveldioxid, SO2	0,024 ton	0,018 ton
- Koldioxid, CO2	173 ton	204 ton
Totalt:	211,29 ton	204,24 ton

Biologisk Mångfald

Vi har kommit fram till att kärnindikatorn biologisk mångfald inte är relevant för våra betydande direkta miljöaspekter och därmed valt att inte redovisa den. Anledningen till detta är att våra kemikalier är märkta med Bra Miljöval och att vi återcirkulerar vårt vatten på några av anläggningarna och transporterar bort sediment till deponi. Vattnet som vi inte klarar av att rena släpps ut till en av Kommunalt reningsverk.

Kommentar till utfallet och målen

Under år 2020 har vi ungefär samma mängd tvätt som året innan. Vår tvätt anläggning i Diö brann ner och på grund av detta fick vi kasta det brandskadade lagret mattor samt flytta ner tvätten till vår anläggning i Arlöv. Detta har medfört en större mängd brännbart avfall än vad vi normalt har. Anläggningen i Arlöv har mindre miljöpåverkan än den vi hade i Diö så i slutändan kommer detta bidra med mindre utsläpp från våra anläggningar och bättre effektiviserad verksamhet med andra möjligheter till expanderings.

Utsläpp från transporter har ökat en del pga. fler körmil för bensindrivna personbilar inom sälj samt hög användning av dieslbilar. Detta kommer att ändras under 2021 då hela flottan av distributionsbilar numera är fossilfri och har mindre miljöpåverkan.

Den största betydande miljöpåverkan utgörs av transporterna och utöver antalet körda kilometer är valet av bränsle viktigt för att få ner utsläppen. Varje förändring som gör att vi kör mer på diesel och bensin leder till att utsläppen skjuter i höjden. För närvarande är diesel det enda möjliga alternativet i Norrbotten men så fort det finns ett alternativ är vi beredda att byta, så även i Stockholm. Under 2021 kommer vi införa eldrivna bilar samt bilar som tankas med HVO100-diesel i vår flotta, detta kommer minska våra utsläpp för kommande år.

De två bilarna i Småland är de två bilar som gör längst turer vilket gör att det ger en stor effekt i antalet körda mil på biogas. Utöver detta har anläggningarna i Kalix och Diö fortsatt att använda gasol från Kosangas biomix 100 % som ger en stor minskning i koldioxidutsläpp.

Vår solcellsanläggning producerar fortfarande el i hög utsträckning, under år 2020 producerades 50 353kwh, och vi kommer fortsätta med denna teknik och förhoppningsvis utöka användningen av solcellsanläggningar.

I Stockholm tvättas mattorna i traditionellt tvätterier vilket medför större mängd vattenförbrukning än vad vi har i Arlöv, dock jobbar vi med att förbättra utsläpp och energiförbrukning på det som vi kan påverka genom att använda biologiskt tvättmedel och ej värma upp vattnet i så stor mån som det går, detta har bidragit till minskat kemikalieutsläpp och energiförbrukning. Under 2021 beräknar vi flytta anläggningen och byta ut tvätt utrustning till samma som vi använder i Arlöv och även använda vår patenterade vattenåtervinnigssystem.

Vi förbättrar ständigt våra turer för att minska antalet km per levererad matta. När man bryter ner detta på varje enskilt område ser det bra ut över samtliga anläggningar.

Ackrediterad kontrollant

Rise, ackrediterings nr: 1002

Namn: Christina Nousiainen

Datum för godkännande: 2021-06-30